

یوز سنه اول «ژان هوس» آتشده یاقیلیرکن دیمشدی که : «سز بنی یاقیورسکنز . فقط بر کون کله جیک که سز کندیکز یاقیله جقسکنز !» ایشته او کون کلدی . او کونک مبشرلری لوتەر و قالوین اولدی . بونلر یالکنز قلم و دیللری ایله دکل ، جانلری و بدناری ایله کلدیلر . بونلر یالکنز بیسکس و اوکسوز بر حالده دکل آرقه لرندہ برنسلر ، حکمدارلر و میلونلرجه خلق اوله رق کلدیلر ؛ و غربی استیلا ایتش اولان ردای ریا و لونی جریشکار برال ایله قالدیردیلر ! بو قدر تهاجه ، بو قدر ضربه لرہ قارشى قانونیک کلیساسی عجبا نه کبی بر قوت چیقارا بیلدی ؟ یالکنز «ساوو فارولا» ایله «ایغناس لوابولا» نی ...

(آرقه سی وار)

احمد آغایف

بیات

قوت و سیاست محاربه سی

سکنز آیدن بری دوام آیدن تورک - ایتالیان جدالنه ، فکریمزجه بوتعیردن داها مناسب بر صفت بولمق غیرممکندر : قوت و سیاست محاربه سی ... فی الحقیقه حربک بدایت اعلانندن بو کونه قادار ، قارشى قارشى به طوران طرفین محاربینی بویله ایکی ضد و مختلف سلاحه مجهز کورو یورز . عثمانلیلر قوتلرینه ، فدا کارلقلرینه طسایانمشلر ؛ فقط محروم سیاست ... ایتالیانلر ، بالعکس محکوم عجز و ضعف ؛ لکن پارلاق و مؤثر سیاستلری وار . بر طرفده ، عثمانلی اولادی ، دیگر طرفده ماکیاوه للی ، جورجیا ، قاوور احفادی ، تورکک الندہ قلیج ، ایتالیانک الندہ زهر ... شو وضعیت ، اساساً ایکی ملتک عنعنات تاریخیه لرینی مصوردرد . ایتالیا ، حیات جدیدہ سنده دایما مغلوب ، دایما منهزم ، و دایما اعانہ اجانب ایله تشکل ایتیش بر جمعیتدر . عثمانلیلر ایسه ، بالعکس ، اک بویوک رجعتلرنده بیله قوت و صلابت ارا نه ایتیش ، فقط اکثریا ، اتفاق اعدا ایله یرہ اورولمش بر ملتدر .. کیم

بيلير؟. بلكه، ايتاليانى ده هر ساحه ده تصادف ايتدىكى مشكلاته رغماً هنوز،
اميدوار ايدن قوت، شوغنائات دكلىدر؟

ايتاليان ضعف وعجزىنىك اك پارلاق مثالى افريكا ساحللىرىنده مشاهدە
اولونيور: دشمنك عجز تامى، تورك ضابطلىرىنىك فعاليت قهرمانانلرى، عربلك
شجاعت فعايلهلىرى سايه سنده، بويكرمى ايكنجى ويا يكرمى اوچنجى اهل
صليب سفرى، عثمانلىلر ايچون ضررسىز، قورقوسىز برمانوره حالى اكتساب
ايتدى. عالم سواده منسوب برسابقهلى بانقهنك ترتيب ايتدىكى تنزه عسكرى
نهایت برتوقف دائمى به منقلب اولدى. قراوا، طرابلس، خمس، بنگازى،
درنه، طوبروق عساکر اشغالیه سی مستحکم اردوگاهلارندن برونلرغى بيله
طيشارى چيقارامايورلر. ايتاليانلر طرابلس، حكومت و حاكميت دكل،
او باغرى يانلق قطعەنك يتيم طبيعت جوجوقلرينه غداى معيشت كوتورمشه
بكره يورلر. اسپانيول يادكارى «قاسار» ك اوكنه دميرلەين هرناويفاسپونه
جنرالە سفینه سی، كويا، عزيزيه اردوگاهنده متحشد غزاة چادرلرينه يكي بر
حصه غنيمت كتريور. عثمانلىلر، ايتاليان انبارلرينك آناختارلرغى كندى
جيپلرندە عد ايدىيورلر. عزيزيه اردوگاهنك يكرميشر، اوتوزر كشيلىك مفرزه لرى،
حشمتلو ويقتوريو امانوئەلەنك يوزبيك كشيلىك اردوسنى حمالى قورقورلر ايچريسنده
اردوگاهلارندە محصور وختنى طوتويور.. طرابلس و بنگازى محارباقى، ايتاليابه
«ارض موعودى» و یرمه يور، عثمانلىلغه، توركلەكە شانلر، ظفرلر تامين ايدىيور.
عثمانلىلەنك افريقاده كى اميد استقبالى تقويه ايله يور... بونكله برابر ايتاليانلر
قطع اميد ايتمه يورلر؛ غلبه لرى، تامين موفقيتلىرى اسبابى طرابلس و بنگازى ده
دكل، طرابلس و بنگازى خارچنده آرايورلر. طرابلسى افريقاده دكل، اطه لر
دكزنده، بوغازلرده و بلكه نهوا ساحللىرىنده فتح ايتمك ايسته يورلر. فسكرلرنجه
اطه لر و بوغازلر يانغىنى شرقى، تورك عالمى، تورك يوردىنى طوتوشديرچق؛ عالم
سياستى آياغه قالدیرمچق؛ و بو آزالق برمنجى، برياض منجى، ايتاليانلره طرابلسى
هديه ايدمچك... بوايمد ايله دكلىدرکه، تارانتودن طرابلسه ديه تشيع ايديلن
ايتاليان دونانماسى، بربرستان ساحللىرى يرينه بوغازلره و اطه لره كوندريلدى.

بوغازك تهديدی ، اطهرك اشغالی ایتالیا آمال سیاسیه سنی تطمین کفایت
 ایتدیمی وایدیجکی ؟ آمیرال وییاله فیلوسنك ه نیشان تعرضدن مهم برتیجه
 استحصالی ایدیه مدیکي بوکون معلوم ومشهوددر . فی الحقیقه تعرض اناسنده
 بوغاز ، طوریلرله سسد اولنه رق تجارت بحریه دول منع وتعویق اولندی .
 چار حکومتی ، پروتستو ایتمک ایچون بوفرستی قاجیرمادی . فقط ، باب عالی نك
 برقاج کون تردد دن سوکره بوغازی کشاده قرار ویرمسی تجارت دنیایه متعلق
 بو مسئله مهمه نی شمدیلک حل وفصله کافی کلدی .. بوغازلر مسئله سی کبی ،
 اطهرك تشبثاتنك ده سیاست حاضره روش طبیعیه سی جدی بر صورتده اخلاص
 ایدیه میه جکی ظن اولونور . حیوانیتی قایینه سی ، اطهركی تجرید واشغالدن ، کیم
 بیلیر ، نه کبی استفاده لر تصورایدیوردی ! تورك یوردینك بو جلیز وخسته لقی
 قطعه لرند ، قطعه لری افاقدده بر « خیال عظیم » طولاشدیررق اولنلری تحریک
 ایتمک .. بو صورتله هیجان افکاری ، ایتالیان سیاسته ممنوع اولان بالقان
 ساحه سنه نقله موفق اولق .. ونهایت آوروپا سیاستنده آیری بر حسابه تابع
 اولان اطهركی اشغال ایله آوروپا حس استرقابنی جلب وتشویق ایله مک ...
 بلکه ، بوتون بوفکرلر قونسولتا ، دائرة تصوراتنه داخلدی . فقط کمال شکران
 ایله کوروپورز که هنوز بو تصورلر ساحه حقیقه انتقال ایدیه مدیلر . طرابلس
 غریبدن عثمانلی اردوسنك عودتی مقابلنده اطهرك ترك ایدیه جکینی بیان ایدن
 ایتالیا خارجیه نظارتی بو افاداتیله صوک تهلکه نی کندی کندینه بر طرف ایتمش
 یولونیور . دیگر احتمالاتدن ایسه عثمانلیلرک قورقلرینه محل اولمیدنی بر آیلق
 وقایع ایله ثابت .. اطهرك تجریدی هیچ بر اترخیانت ظهورینه وسیله اولمادی .
 عثمانلی قوتی ویا محبتی بوکا مانع اولدی که ، هرابکی صورتده عثمانلیلق ایچون امید
 بخش اظهارندن عداولونمق لازمدر . یالکیز اطهرك تجرید واشغال خصوصنده
 دشمنك کوستردیکی تهالک عثمانلیلره بر وظیفه مستعجله نی اخطار ایتمشدرکه ،
 بوده مستقیلاً یا بر قوه بحریه تدارک واحضاری ویا اطهركده تقویه نفوذ ونفوس
 ایله بوکوزل جزائرک تأمین استقبالیلرینه غیرت لزوم واحتیاجیدر .. یته امنیتبخش
 وشایان ممنونیت احوالنددرکه ، ایتالیان تشویقاتنه رغماً بالقانلرده حرکات

مهمه علامتی مشهود اولمادی . بوکون ، روم ایلی ، بلکه ، کچن بهاره نسبه
 داها ساکن بولونیور . خلاصه بوغازلر واطه لر تشبثاتی آرزو ابدیلن غایه نی
 تأمینه خدمت ایدمه دی . دینه بیلیرکه ، ایتالیانلر طرابلس غریبه اجرایه موفق
 اولامدقلری تنزه عسکری یرینه ، اطه لرده برتنزه بحری یا بماقله اکتفایه مجبور
 قالدیلر وتوقف وتنه لرك هر ايكیسی ده بر شینه یارامادی . بو حالده صوك بر
 چاره ، صوك بر امید نجات قالیوردی : آوروپا توسط خیرخواهانسی ...
 برچوق ترددلردن ، احترازلردن صوكره باب عالی دن ایجری کیرمکه جرأت
 ایدن آوروپا توسط خیرخواهانه ویا مداخله صلحچورانه سی ، پک روس قویور
 وبونک ایچوندركه ، طرفیندن تکذیب اولونمقله برابر ، بز ، ۲۴ مارت تاریخی
 نوویه وره میا ایله برلکده برروسیا - ایتالیا ائتلافنامه سنک وجودینه احتمال
 ویریورز .. غوسپودین سازونوفك رسماً دیدیکی وجهله « پترسپورغ وروما
 رجال سیاسیه سنک راقونییی ده تعین ایدن وحدت نظر واشترک امللری » بو
 ائتلافی پک طبیعی قیلار : قونسولتا ، روسیا دوستلغندن صوك درجه مستفید
 اولور . بالبالاج ، ایتالیایی بالقانی قاریشیدیرمقدن منع وتحدیر ایدمه بیلیر . فقط
 پترسپورغ قاینه سی ده باشقه جهتلرده ایتالیایه معاونتدن منع ایدمه مزیا ! حالبوکه
 روسیانک هر حرکتی شرق مسئله سنک کسب وخامت ایتسی دیمکدر . قفقاسیه دن
 بر چورمه ، بوتون ایتالیا تشبثاتی تسهیل ایدمه جک ماهیتده در . روسیه - ایتالیا
 ائتلافی متقابلاً روسیه جهده آرزو اولنور : روسیه نك ایران شهایله ایجه
 یرلشوب كوك صالماسی ایچون ، عثمانیلرك نواحی جدیده واورمیة حوالیسندن
 چکیلوب کیتمه لری لازمدر . شو فرصتدن بالاستفاده بومقصدك استحصانه
 جالیشمق پک طبیعیدر . روسیه نك باشقه امللری ده وار : پترسپورغ پولتیقه سی
 دوت سنه در راحتسز بولونیور ، بوسنه هر سك اشغالی چاره لرك شرقده کی
 عنعنه لرینی خاطر لایمه یه سبب اولدی . شرق قریب انقلاباتندن بلا حصه ، بلا
 تعویض ، اوزاقده قالمق نهوا ساحلاری سیاسیونی ایچون غیر قابل تحمل بر
 وضعیتدر . وروسیا ، کنندینه موافق حصه یی ، ظن ایدرز ، بوغازلرك کشاندنه
 کوروپور .

ایزووا سکینک ۱۹۰۸ بحرانی متعاقب آوروپا پاختلری آراسنده کی سیاحت
مدیده سنک هدف اصلیی بوغازلر اولدینی معلومدر . اوزمان ، بوسنه هر سکک
آوستریایه ، ینه روسلر طرفندن هدیه ایدیلدیکی و هر حالده اسکی بر تقسیمک
آوستریایه عائد بر تعویضی اولدوغی ایلری سورولدی . روسیا کبری چکلدی ،
وايزوولسکی مقام نظارتی بر سفارت صندالیه سیله تبدیله مجبور اولدی ایدی ...
عینی تشبث ، ایتالیا محاربه سندن بر آز سوکرده سفیر چاریقوف طرفندن
باب عالییه قارشى وقوعبولدی . ناظر سازونوف ، احتمال روس ضمیرینک احضار
زمیندن اول افشا ایدیلسیندن طولانی ، چاریقوفی تکذیبه شتاب ایله دی .
فقط چاریقوفک تکلیفی ، البته ، روسیا خارجییه نظارتندن آلدینی تعلیمات
عمومییه مستنددی و چاریقوف استعجالینک جزاسنی چکلدی ، فقط وقایع حاضره ،
قازان فرقه سنک قفقاسیه اعزامی و روسیه خارجییه ناظرینک افادات معلومه سی
کوستریور که روسیا امل سیاسی دیکشمه دی : روس فعالیت توسط کارانه سی
اورمییه مسئله سنک و ممکنسه بوغازلر مشکلاتنک حلی تعقیب و بو مناسبتله ایتالیا
سیاستنه معاونت ایدیور ، دنیله بیلور .

ایران حدود اختلافاتنک تسریع حلی خصوصنده باب عالی طرفندن ارايه
اولنان تسهیلاته رغماً روسیه خارجییه ناظرینک ، الآن توسط نشبثاتنک اصابتی
بیان ایله « بی طرف دولتله قارشى تراکتله ، تورکیه یه قارشى ده علوجناب ایله »
حرب ایدن ایتالیا لهنده ، دولتلرک قریباً تشبثلریخی تجدید ایده جکلرندن بحث
ایتمی باشقه بر معنایه دلالت ایده مز .. روش سیاست وقوعاته تابعدر . اگر
احوال مساعد اولمش اولسه ایدی ، شو ائنده روسیا سیاستی کیم بیلیر ، داهانه لر
ارزو ایدر ، داهانه ضایع لر آرقاسندن قوشاردی ؟ پترسبورغدن باقیدیفنه کورم
بالقائلرده متحد بر اسلاو کومه سی طونه حوضه وسکاتنی جنوبدن نه کوزل
تهدیدیه یارار ، ارضروم یا بلاسی ، ایران ، آناتولی و عراق ایچون نه مستتا بر
نقطه ترصد تشکیل ایدردی .. فقط برکت ویرسین که ، شرق شطرنجنده روسیا ،
یالکنز بولونمایور ... قونت بر ختولد « ترکیا ایله حسن مناسبات ، زشتوی
مصالحه سندنبرو آوستریا سیاستنک تعقیب ایتدیکی بر دستور حرکت » اولدوغنی

اعلان ایدیور . « احفادینک ده تورکری روم ایلده کورملرینه ، دعا ایدن
 بویوک ایمراطوریجه مکتبک شاکردسیاستی اولان بواصیل و ظریف دیپلومات ،
 شویاتالیله هایسیمیورغلرک محافظه کار قلیجی بالقان کفه میزانه آتمش دیمکدر .
 بالقان ، آوستریا اراده سیله ایتالیانک اولدوغی کبی روسیانک ده دائره فعالیتدن
 اخراج ایدیلور . فقط ، بوغازلر و بالخاصه شرق حدودلری اویله دکل ... ایشته
 ایتالیایروسیا ائتلافنک تهدیدینه معروض الک ضعیف نقطه لر بوضعیف نقطه لر ،
 عثمانلیلرک داها بونلره بکزمین اقسام حقیقه سی کبی ، جدی برمسلك سیاست اتخاذه
 اولونمادجه دائما تهدید معروض قاله جقلردر . سیاستک هیچ یا کیلماز یولی
 ای بر اردو ، ای بر دیپلوماسی احضار و تأمین ایتیمکدر . اردونک ، انسانلری
 سلاجلری ، مهماتی ، و تیموریوللریله حاضر لائمی استقلال ملینک الک
 مهم راستاد کاهیدر . فقط قوتک نقصاتی تداییر سیاسیه ایله تلافی به چالیشمق ده
 الزمدر . اعلان حربدن اول ایتالیانلرک احضار ایتدیکی وضعیت سیاسیه نک درنده
 بری باب عالی به نصیب اولمش اولسه ایدی ، بلکه طرابلس اشغالی وقوعه بولمازدی .
 بوکون ، ده تورکیه - ایتالیا جدال و نزاعنک حلی قسماً دیپلوماسی دائره
 قدرتنه داخل بولونیور .. دیپلوماسیدن محرومیت ، عثمانلی فعالیت سیاسیه سنک
 الک بویوک نقایصندن بریدر .. استقبال دولتی تأمین ایچون موجود تمایلات
 دوستانه بی جمع و توحیده چالیشمق بوکونکی ، عثمانلی رجال دولته مودوع
 الک معتنا ، الک مقدس بر وظیفه در .

۲۹ تیسان ۱۳۲۸

احمد فرید

«تورک یوردی» — احمد فرید بکک بالاده کی مقالہ سی مطبعه به ویریلدکن
 سوکره « صباح » غرته سنده (۲۸ تیسان) د . ک . افندیکن عین موضوع اوژرینه
 « ایتالیانک خدعه لری » عنوانی برباش مقاله لری انتشار ایتدی . هرابکی محرر سیاسیه
 موضوعی الهام ایدن و برقاج اساسی نقطه ده اشتراک فکریلرینی انتاج ایله بین دوان عثمانیه نک
 وضعیت حاضرہ سیاسیه سیدر . الک یوکسک درجه لی مکتبلریمزده تاریخ سیاسی اوقوتان
 بو محترم معلملر یکران اوله رقی عثمانلی اردوسنک مدافعه وطنده کوستردیکی فوق العاده
 فداکارانی و موفقیتی آلفیدلادکن سوکره ، عثمانلی دیپلوماسیسنک ده اردو ایله متناسب

اولاسنی تخی ایدیورلر ... فکرلرینک اشتراک اشدیکی ایکنجی برنقطه، ایتالانک سیاسته قارشى تورکیه نك سادده قوتله مقابله ومدافعه ایتمکده بولنهسی، محاربه حاضره نك بر «قوت وسیاست محاربهسی» اولاسیدر. نهایت هرایی حرر، آوروپا سیاستنک صوک کونلرده کی تظاہراتدن استفادہ فرصتنک قاجیر پلامه سندهده متحددرلر. آتجی، الک هم و عملی اولان شو توصیه بی عمومیتدن خصوصیتہ کچیر برکن، تاریخ سیاسی، تخصصلرینک فکر ونظرلری بربرلرندن تماماً آیریلیور: احمد فرید بک «هابسبورغلرک محافظه کار قلجنندن» آلتی چیزه رک بحث ایدیور، د. ک افندی ایسه «انگلتره وفرانسه ایله تأیید مناسبات توصیه سنده بولندیمز زمان درلو درلو پولتیقه لر توصیه ایدنلر، بر جوق عقیق تجربه لردن صوکره، رأیزه التحاق ایدنیلر، دیور. فقط بز حالا «اودرلو درلو پولتیقه لر» دییه استغفا فکارانه ذکر اولونان سیاستلردن بری توصیه ایدنلرزمزمه سندنز واوزمزمده قالمق طوغری اولدیفنک دلیلده ینہ «صبح» سرحرر سیاسینک «زمان حاضر پولتیقه سی رشید پاشا، علی پاشا حق صفوت پاشا زمانلرینک حسابلرینه استناد ایدنیربله من» حکمنده بولیورز ...

اقتصاد

۱۳۲۷ سنه سنک احوال مالیه سنه بر نظر

(دولنک یالکز موازنه مالیه سی دکل، موازنه اقتصادیه سی ده دوشونک لازمده)

۱۳۲۷ سنه سی، مشروطیتک اعلانندن بری کچن دیکر سنه لره نظراً مالیه خصوصنده دها فنا ایدی. بونکله برابر اونی بوسبوتون فنا عد ایتمک طوغری اوله ماز، کچن سنه ظرفندهده مملکتک اقتصادی حیاتنک هرجهتده اهمیتلی بر ترقی کورولمشدر.

مجلس مبعونان طرفندن قبول وتصدیق اولونان (۱۳۲۷) سنه سی بودجه سنده آتیده کی رقلر کوسترمشدر:

واردات : ۲۷.۷۵۵.۷۴۲ عثمانلی لیراسی

مصارفات : ۳۵.۳۱۴.۹۹۵

بودجه آجینی : ۷.۵۵۹.۲۵۳